menţiune: „Spec. Mediul închis atribuit în poem lui Hyperion (congener al Demiugului), suficient sie însuşi, fără nici o relaţie cu lumea pământească şi de neperceput pentru muritori (diferit prin aceasta de *sfera* Luceafărului)".

În mod previzibil, aceste explicaţii, ca şi multe altele, cum ar fi cele la *cuvânt* (dentâi), *fiinţă* (ce nu moare), *şi* (adv.), *lumină* (din lumină) – expresie caracterizată de o ambivalenţă imanentă şi indestructibilă –, *moarte, singurătate, a simţi* etc. nu se regăsesc în dicţionarul din 1968, coordonat de T. Vianu.

Schimbând unghiul de abordare pentru a încerca o evaluare globală a DLE în contextul mai larg al receptării sale *în spaţiul românesc actual,* ecourile cu reverberaţii în multiple zone conexe nu întârzie să se lase desluşite.

Astfel, DLE este, înainte de toate, o carte *cu certă valoare ştiinţifică*, opunând diletantismului, primejdios şi precar în egală măsură, rigoarea cercetării autentice, caracterizată de claritatea concepţiei şi de aplicarea unor soluţii metodologice consacrate. Şi, ca în cazul oricărei lucrări lexicografice originale, apariţia acestui nou dicţionar reprezintă *un act de cultură* prin contribuţia adusă la îmbogăţirea şi sistematizarea cunoaşterii noastre, la amplificarea posibilităţilor de a pătrunde în intimitatea universului spiritual românesc, aşa cum este el reflectat în poemul emblematic al creaţiei eminesciene, în fluxul plăsmuirii sale mistuitoare. În fine, prin readucerea *azi,* în prim-planul examinării, a operei eminesciene, spre a-i releva noi şi noi străluciri, *Dicţionarul Luceafărului eminescian* realizează şi un *act moral*, contrapunând încercărilor extravagante, fals demitizante, oportuniste şi demagogice, rigoarea spiritului ştiinţific, dominat de conştiinţa adevărului netrucat, nealterat.

CARMEN VLAD
Universitatea „Babeş-Bolyai"
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31

CARMEN VLAD, *Textul aisberg. Elemente de teorie şi analiză*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, 2000, 276 p.

Cartea pe care o supunem atenţiei prin prezentarea de faţă este a treia treaptă în edificiul construit pe baze lingvistice şi semiotice de către doamna profesor Carmen Vlad, în strădiuinţa sa de a oferi studenţilor, discipolilor – şi nu numai – o imagine a ceea ce reprezintă astăzi un domeniu privilegiat – cel al teoriei textului. După *Semiotica criticii literare* (Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1982) şi *Sensul, dimensiune esenţială a textului* (Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1994), apare acum o dezvoltare a ceea ce se prefigura deja în aceste două cărţi, precum şi într-o serie de articole şi comunicări, dezvoltare concretizată în *Textul aisberg. Elemente de teorie şi analiză* (Cluj-Napoca, Editura Casa Cărţii de Ştiinţă, 2000). Departe de a fi o simplă figură de stil, sintagma ce dă titlul cărţii este un *concept*, în toate articulaţiile sale, ce denumeşte o *realitate* indiscutabilă şi bine cunoscută de către toţi cei care se apleacă asupra studiului textelor. Rezultat al unei minuţioase şi îndelungate cercetări în domeniu, dublate de luciditate ştiinţifică şi claritate a ideilor, mult râvnite de orice tânăr sau mai puţin tânăr cercetător, conceptul de **text-aisberg** este o soluţie proprie, pertinentă şi fertilă, care se lăsase poate prea mult aşteptată în acest spaţiu, mult controversat, al teoriilor despre text. Înţelegând textul dincolo de bariere lingvistice sau semiotice, ca „mărturie a libertăţii omului ca fiinţă culturală", ca fiind ceva ce „uneşte sau desparte, încântă sau mâhneşte, însoţind fiinţa în toate stările, acţiunile şi evenimentele existenţei, pentru a o face părtaşă, cu umilinţă sau trufie, la sensul lumii" (C. Vlad 1994, p. 195), Carmen Vlad ne propune un model al textului ce face parte din existenţa noastră culturală, un *modus vivendi* nu foarte îndepărtat de cel oferit de Roland Barthes în a sa *Plăcere a textului*.

Revenind însă la bazele ştiinţifice ale modelului propus de autoare prin sintagma „text-aisberg”, trebuie spus, după cum menţionam şi mai sus, că trăsăturile lui de bază apăreau doar schiţate în concluziile cărţii din 1994. Renunţarea la tiparele clasice de definire a textului, simţite ca un „pat al lui Procust” în interpretare, abandonarea sensului îngust al termenului *text* ca o simplă şi banală excrescenţă a frazei, cât şi recunoaşterea autonomiei planului textual faţă de cel frazal conduc la adoptarea unui model descriptiv adecvat noilor realităţi şi definit printr-un conţinut calitativ superior. Acest model a fost numit, încă de atunci, **text-aisberg**. Ce însemna pentru autoare, în acel moment, metafora folosită? Cităm din subcapitolul 4 al ultimei părţi din *Sensul, dimensiune esenţială a textului*, subcapitol ce funcţionează ca o concluzie la întregul demers teoretic desfăşurat pe parcursul cărţii: „Textul încetează să mai fie considerat şi tratat, chiar din punct de vedere lingvistic, doar în latura lui manifestă, explicită, făcându-se tot mai numeroase şi mai substanţiale eforturi pentru descoperirea şi descrierea acelor operaţii ce pot asigura captarea zonei implicitului [...].

Dintr-un alt unghi, complementar însă**, textul aisberg** elimină şi imaginea săracă şi derutantă a textului ca produs verbal finit, cu sens univoc, obţinut prin simpla însumare (adiţionare) a sensurilor subtextuale, frazale, şi liber de orice constrângeri (presiuni) exterioare, contextuale şi situaţionale; **textul aisberg** lasă loc sugestiei de *proces* (semiozic) prin care produsul verbal (semnic) este făcut să existe ca un spaţiu/timp definit de o proprietate specifică, *sensul*” (p. 193).

În prima parte a cărţii pe care o supunem prezentării, în capitolul „preliminariilor”, autoarea îşi pune direct întrebarea (subcapitolul **1.3.**): „De ce textul aisberg?” În răspunsul imediat ce urmează întrebării, se reiau şi se explicitează majoritatea ideilor cuprinse în prima definiţie din 1994: „A înţelege prin text doar produsul material şi finit, adică o succesiune de fraze legate între ele, nu mai reprezintă azi o soluţie convenabilă, nici în plan teoretic şi, cu atât mai puţin, în practica analizei textuale. [...] Am recurs de aceea la sintagma *text-aisberg*, căreia îi atribui un înţeles permisiv, adecvat din punct de vedere teoretic conţinutului de *complex semnic verbal dotat cu sens*” (p. 9). Aceasta însă presupune cel puţin două precizări: în primul rând, concepută în acest mod, sintagma acoperă şi teritoriul relaţiei textului cu contextul său (partea explicită cu cea implicită), în al doilea rând, sintagma şterge diferenţierile *text/discurs* (textul ca produs / discursul ca act de producere a lui), pentru că „încercarea de a delimita *actul* producerii (discursul) de *produsul* său (textul material finit), în loc să contribuie la înţelegerea şi elucidarea mecanismului de creare a sensului textual, conduce la trasarea unor imagini parţiale şi fracturate ale acestuia, la obliterarea lui” (p. 15). Soluţia? – este reprezentată tocmai de sintagma din titlu, echivalentă cu cea de „text-discurs” într-un limbaj mai puţin metaforic. „În accepţiunea conferită aici, text-aisberg înseamnă un obiect eminamente verbal, parte a unui proces de comunicare şi de cunoaştere, în şi prin care se dezvoltă el însuşi ca semn sau complex semnic şi ca purtător al *sensului*” (p. 15). Cadrul teoretic ce stă la baza acestui model textual vine din „conjugarea” a două „căi esenţiale” – lingvistica textului şi semiotica. Aici, în acest moment, este evident firul de legătură ce străbate întreaga concepţie a autoarei, ce articulează pe scheletul unei axe comune două domenii, considerate de mulţi ca fiind incompatibile. Cartea de faţă, după cum autoarea însăşi subliniază, vine însă cu argumente noi faţă de cele aduse în cercetările anterioare (vezi Carmen Vlad, *Perceptive Levels in a Stratified Representation of Text*, în RRL, XXVII, nr. 4, 1982, şi Carmen Vlad, *Sensul, dimensiune esenţială a textului*) în sprijinul convingerii că, în pofida unor piedici – de formă sau de substanţă – date de complexitatea structurală a textului, de funcţionalitatea sa semnică plurivalentă sau de multitudinea factorilor eterogeni implicaţi, se poate ajunge totuşi la o soluţie pentru ca *textul* să poată fi prins în dezbateri teoretice fertile şi să devină obiectul unui domeniu ştiinţific autonom şi legitim. Această soluţie se găseşte, în opinia autoarei, la confluenţa celor două domenii – pe de-o parte, *lingvistica textului* în fundamentarea ei coşeriană, ca *hermeneutică a sensului*, „focalizată pe *funcţionalitatea textuală a semnelor verbale”,* pe de altă parte, *semiotica*, ce trebuie să dea seama de aspecte ale funcţionării textuale imposibil de explicat prin mijloacele proprii lingvisticii. Nu este însă vorba despre orice fel de semiotică, ci „semiotica într-una dintre cele mai cuprinzătoare şi nedogmatice alternative ale sale, cea preconizată şi dezvoltată de Ch. S. Peirce” (p. 17). Rezultă că „edificiul teoretic propus în această carte se sprijină, în mod evident şi mărturisit, pe două «coloane»: *lingvistica textului* ca lingvistică a sensului, aşa cum este ea preconizată de Eugen Coşeriu, şi *semioza* ca proces de funcţionare semnică (prin care «se transcende

faptul brut simplu şi se introduce un element mental»), dezvoltată în concepţia semiotică a lui Ch. S. Pierce” (p. 17-18). Astfel, autoarea îşi asumă, în mod declarat, cele două modele ce i-au influenţat „meditaţia asupra textului”.

Pornind de la aceste necesare precizări ale fundalului teoretic pe care urmează să se desfăşoare dezbaterea propriu-zisă şi indicând clar atât premisele de la care se porneşte, cât şi liniile de dezvoltare ulterioară, materialul cărţii, deosebit de consistent, se structurează în două mari părţi – prima parte e consacrată, în întregime, dezbaterii problemelor legate de textul aisberg. Ea este organizată în şapte mari capitole – primele cinci teoretice: *Preliminarii la o teorie lingvistico-semiotică a textului*; *Semioza textuală şi modelul peircean*; *Sensul, conţinut specific textual*; *Tipuri de relaţii în dinamica sensului textual*; *Logica labirintică a sensului textual*, ultimele două de aplicaţii practice – *Fracturarea şi comprimarea discursului ca strategii poetice* (cu analize extrem de interesante şi, totodată, deosebit de relevante pentru demonstrarea viabilităţii modelului teoretic expus – analize la poeziile *Semne* de D. Tudoran şi *Trei feţe* de L. Blaga) şi *Funcţii textuale ale paradoxului în discursul critic literar*. A doua parte a cărţii este alcătuită din cuprinderea a şase studii şi articole, publicate anterior, dar importante pentru economia cărţii de faţă.

O prezentare sumară a primei părţi, mai exact a primelor sale cinci capitole – cele teoretice – ni se pare necesară şi utilă, totodată, mai ales sub aspect didactic, aceste cinci capitole prezentând, de fapt, trei mari probleme intens dezbătute astăzi în diferitele modele de teorii ale textului, şi anume: **întemeierea teoretică a disciplinei**, **conceptul de textualitate** şi **conceptul de sens**. Capitolul al doilea, *Semioza textuală şi modelul peircean*, aduce o nouă lumină asupra unor aspecte, deja cunoscute cititorului avizat, fie din *Sensul, dimensiune esenţială a textului* (1994), fie dintr-un studiu precum *Semioza peirceană şi conceptul de textualitate*, apărut în anul următor, în primul număr din StUBB. Textul este văzut ca semn, în ambivalenţa sa, atât ca un „complex semnic verbal”, cât şi ca un „semn verbal complex” (p. 22), prin raportare la alte teorii asupra caracterului semnic al textului, precum cele ale lui Lotman (1970), Mukařovsky (1974), Riffaterre (1983), van Dijk (1972, 1977), Petőfi (1980) sau Vasiliu (1990). Ipoteza de la care se porneşte, cea a ambivalenţei constitutive a „semnului-text”, conduce la înţelegerea şi tratarea textului ca „entitate eminamente verbală, în acelaşi timp parte a unui proces semiotic complex şi reflex al acestuia” (p. 22). Această abordare a semnului text din perspectiva proprie semioticii se desfăşoară pe două dimensiuni – cea sintactico-semantică şi cea pragmatico-semantică –, dimensiuni ilustrate în conceperea celor trei niveluri teoretice propuse în cercetarea textului, de asemenea cunoscute din lucrări anterioare, precum *Semiotica criticii literare* (1982) sau *Perceptive Levels in a Stratified Representation of Text* (1995). Aceste trei niveluri, departajabile din raţiuni teoretice, sunt reprezentate de nivelul abstract – **T** – ca expresie a *competenţei textuale* sau a *textualităţii*, ce constă dintr-o regulă de comunicabilitate, o regulă de coerenţă textuală sau macrostructurală şi una sau mai multe reguli de ordine secvenţială a unităţilor ce alcătuiesc planul explicit, manifest al textului (p. 24). La polul opus se află nivelul empiric al *textelor-ocurenţă*, **t**, sub aspectul lor de produse verbale, putând fi descrise sub raportul structurii lor pragmatice (situaţia de comunicare), semantico-pragmatice (structura referenţială, ilocuţionară şi modală) şi sintactice (aspect locuţionar şi ilocuţionar). Acest nivel **t** se regăseşte, la unii cercetători, în termenul „discurs” (p. 24). În sfârşit, între cele două planuri aflate la polii opuşi ai abstractului şi ai concretului se află nivelul *tipului textual* **Tt**, ca „expresie a unor cote superioare pe care cunoaşterea noastră le poate atinge în cursul procesului de analiză-interpretare textuală sub incidenţa funcţionalităţii textelor într-un sistem *socio-cultural* particular” (p. 24). Acesta este nivelul pe care autoarea îl consideră a fi cel al „sintezei semiotice”, iar cadrul teoretic cel mai adecvat pentru o asemenea cercetare, după cum s-a mai afirmat, este considerat cel al semiozei lui Peirce. După o desegmentare foarte riguroasă a acestui model, aspect asupra căruia, din raţiuni obiective, nu vom insista aici, se ajunge la concluzia că „interpretantul imediat [din semioza peirceană – n.n., N.N.] devine principiul de bază al funcţionării textuale, coincident cu semnificaţia textuală sau, mai simplu, cu textualitatea” (p. 32–33). Văzând textualitatea în termenii interpretantului imediat ca o „capacitate a interpretului de a percepe natura *textuală* a unui semn-verbal-complex, adică de a realiza «impresiile» sau de a percepe sugestiile de *comunicativitate*, de *referenţialitate* şi de *secvenţialitate*” (p. 30), modelul propus de Carmen Vlad se deosebeşte de modelele altor cercetători, trecute în revistă

într-o perspectivă contrastivă: Beaugrande şi Dressler (1981), Petőfi şi Olivi (1989), Em. Vasiliu (1990). Prelevanţa importanţei modelului semiozei peirceene aplicat conceptului de textualitate este clar exprimată de autoare în concluzia acestui capitol: „Noţiunea de interpretant, aşa cum s-a văzut, este extrem de fertilă şi pentru domeniul *textualului*, al actelor comunicativ-verbale; aici, în procesul semiozic ternar, alături de *semn* şi de *obiectul* lui, *interpretantul*, cu treptele şi speciile sale, este «oglinda magică», simultan convergentă şi divergentă, în care, printr-o alchimie particulară, se produce ***sensul textual proteic***, în serii teoretic deschise, infinite" (p. 42). Tocmai sensul textual va fi obiectul investigat pe parcursul următoarelor trei capitole: primul dintre ele postulează, în pură direcţie coşeriană, sensul ca fiind conţinutul specific al textului (de fapt, sensul textual în concepţie coşeriană este şi subiectul unui întreg subcapitol). Autoarea vede nivelul sensului textual, pe care îl numeşte „nivelul sintezei semiotice sau nivelul interpretării textului din perspectivă tipologică", ca locul în care „experienţa cognitivă stocată în sistemul semiotic verbal se amalgamează cu cea captată în alte sisteme sau coduri semiotice şi cu «gândirea simbolică» sau cu «simbolismele la puterea a doua»" (p. 52). De aici şi paginile consacrate relaţiei dintre sens şi interpretare. Pentru autoare, a interpreta sensul înseamnă „a răspunde acelor propuneri sau provocări ale textului care, desfăşurate pe parcursul său, se instituie prin relaţii semnice de natură semantico-pragmatică şi configurativ-discursivă" (p. 57). Aceste relaţii semnice fac subiectul capitolului următor, care, spre deosebire de prezentarea „sumară" dintr-o primă variantă (Carmen Vlad 1994, cap. II 4), va propune „o soluţie mai detaliată şi ameliorată" (p. 59). După trecerea în revistă şi discutarea principalelor surse care au oferit sugestii „convenabile şi necontradictorii", în speţă Coşeriu şi funcţiile de evocare, Fillmore şi relaţiile dintre entităţile lingvistice ale textului, Genette şi aspectele transtextualităţii (vezi p. 59–64, dar şi Carmen Vlad 1995), autoarea se opreşte mai ales asupra relaţiei cotext–context (p. 64–70), a fenomenelor textuale a căror interpretare necesită un parcurs inferenţial (insistând asupra dubletului anaforă – cataforă, p. 70–74, conectorilor pragmatici, p. 74–77, elipsei, p. 77–80, şi metaforei, p. 80–81) şi asupra fenomenelor textuale produse prin recurenţă şi care constituie ceea ce autoarea numeşte „modelul configurativ" (p. 84). Originalitatea acestui demers este sugerată, credem, prin concluzia a cincea din finalul acestui capitol, pe care o redăm în întregime în cele ce urmează: „Stabilirea tipurilor de relaţii de sens textual n-a rezultat dintr-o viziune pragmatică (opusă alteia, sintactico-semantică), ci din situarea într-un *orizont textual-discursiv*, ferm disociat de perspectiva sistemică (codică). Am procedat în felul acesta din convingerea că *sensul* – ca nivel semantic al textului – *pretinde un aparat descriptiv diferit de cel «lingvistic clasic»* (adecvat doar cercetării limbii). Modelul trebuie constituit în aşa fel încât să poată capta şi explica latura procesuală, dinamică şi volumică a activităţii discursive, în care *implicitul*, cu valoarea sa dublă, de ocultare şi de reglare, are un rol textual decisiv: în mod paradoxal, prin el *dicibilul* devine *inteligibil"* (p. 86).

Ultimul capitol teoretic al primei părţi este şi cel mai consistent, atât în plan material (acoperă aproape 100 de pagini), cât şi al conţinutului, pentru că el cuprinde, din nou, o contribuţie proprie şi originală a autoarei, mult lărgită şi aprofundată faţă de varianta anterioară (Carmen Vlad 1994, cap. II 3 – *Sensul textual şi caracteristicile lui*, p. 39–50). În această primă variantă se stabilesc principalele caracteristici ale sensului – „reticular", „inferenţial", „pluricodic" sau „volumic", „sinergetic". Caracterul reticular al sensului, ce derivă din faptul că „textul se instituie printr-o multitudine de *reţele* rezultate din organizări diferite în care semnele textuale pot participa simultan, dar cu funcţii diferite" (*ibidem*, p. 44), era descris prin cele şase tipuri de reţele specifice (gramaticală, tematică, actanţială, comunicativă, ilocuţionară şi din planul expresiei – *ibidem*, p. 44–45). În varianta „îmbunătăţită", prezentă în cartea de faţă, se păstrează cele patru caracteristici ale sensului textual, descrierea lor mergând însă mai în profunzime. În special, în cazul **caracterului reticular** al sensului, pe lângă reţelele amintite se mai adaugă altele noi, precum cea referenţială, argumentativă, spaţio-temporală, evenimenţială, semică, figurală, modală, inter-, meta- şi paratextuală, intersistemică, fiecare corespunzând unui tip de configurare textuală: reprezentaţională, topică, cronotopică, narativă, isotopică, tropică, atitudinală, adtextuală, volumică, prozodică, iconică etc., concluzionând că „*articularea sensului coincide*, din punctul de vedere al cadrului teoretic pe care îl propun, *cu articularea reţelelor*" (p. 157). Această soluţie propusă de autoare pleacă de la nişte premise-constatări, şi anume:

1) în sfera textului avem de-a face cu un sincretism funcţional şi relaţional;

2) acesta face posibilă îmbinarea „osmotică” a reţelelor şi

3) înţelegerea unui text se produce prin realizarea concretă şi parţial aleatorie a unora dintre virtualităţile sensului discursiv (p. 160–161). Autoarea încheie discuţia privitoare la caracterul reticular al sensului textual subliniind, încă o dată, faptul că „sensul nu poate fi epuizat exclusiv prin vreuna din reţele, căci orice comprehensiune se produce prin activarea unui număr variabil de reţele, dar obligatoriu mai mare decât unu” (p. 164).

Caracterul volumic al sensului textual ce îşi are sursa în „caracterul heteroclit al limbajului uman” (p. 165 şi Carmen Vlad 1994, p. 47) este, în primul rând, consecinţa firească a articulării reţelelor mai sus amintite, apoi a capacităţii sale de a absorbi „diversele coduri şi o consecinţă a pluralităţi unghiurilor de abordare şi interpretare a sensului” (p. 166–167). El este cel care, în opinia autoarei, „dă seama de natura profund culturală a textului” (p. 167).

Caracterul inferenţial al sensului textual este văzut în strânsă legătură cu unele dintre trăsăturile proprii textului aisberg – influenţa contextului, interacţiunea comunicativă etc. Acesta pune în evidenţă sensul textual ca „mediu reflectant al relaţiei intime dintre activitatea textual discursivă şi cunoaştere” (p. 168).

În sfârşit, **caracterul sinergetic** are la bază „sincretismul funcţional şi relaţional al semnelor”, adică „mecanismul fundamental şi specific utilizării semnelor în text-discurs” (p. 170).

Partea a doua a cărţii, de mai mică întindere, dar nu mai puţin importantă sub aspectul conţinutului, cuprinde studii şi articole de lingvistică, stilistică şi semiotică, publicate anterior, după cum urmează: *Direcţii în semiotica lingvistică românească* (1980); *Ecologie şi deontologie lingvistică* (1997); *Neologismul în proza lui G. Galaction* (1966); *Componenta folclorică în stilul povestirii lui G. Galaction* (1968); *Categoria gramaticală a persoanei la substantiv* (1970) şi *Conceptul de arhaism* (1973).

Nu ştim dacă am reuşit prin această prezentare să subliniem originalitatea demersului teoretic, fertilitatea aplicării lui la texte, precum şi coerenţa internă a structurării întregului material. Cert este însă că se simţea de mult timp nevoia existenţei unei astfel de abordări ştiinţifice riguroase şi temeinice în domeniul textului, de un real interes pentru studenţi, cercetători şi nu numai.

.

NICOLETA NEŞU
Universitatea „Babeş-Bolyai”
Facultatea de Litere
Cluj-Napoca, str. Horea, 31

ELISABETA FAICIUC, *Sextil Puşcariu – biobibliografie,* Cluj-Napoca, Editura Clusium, Muzeul Limbii Române, 2000, 374 p. (294 p. + anexe)

Înainte de a aduce laude sau critici acestei cărţi s-ar cuveni spuse câteva cuvinte despre Sextil Puşcariu, fiindcă această carte îşi propune nu să reabiliteze contribuţia savantului clujean (şcoala clujeană de lingvistică, în special cea de lexicologie, se revendică de la Puşcariu) la patrimoniul cultural românesc şi nu numai, ci să încerce să pună imaginea savantului clujean în locul ce pe drept i se cuvine. Or, a vorbi despre Sextil Puşcariu şi despre ceea ce înseamnă acesta pentru cultura română depăşeşte limitele unei simple prezentări de carte. Nu trebuie spus decât că meritele celui ce a fost fondatorul primului institut de cercetare din România nu sunt cunoscute nici astăzi în întregime decât unui grup restrâns de specialişti şi că nu sunt, din păcate, apreciate la adevărata lor valoare.

În încercarea de a face o recenzie cărţii Elisabetei Faiciuc, mărturisim o „neputinţă”, dată fiind natura materialului în cauză. Cea mai bună recenzie posibilă se află chiar între coperţile cărţii şi aici nu putem decât să îndrumăm pe cititor să se aplece asupra celor trei pagini care cuprind nota explicativă. O mai bună argumentare a felului în care a fost împărţit şi prelucrat materialul nu se poate, cu atât mai mult cu cât aparţine autoarei înseşi.